

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

75. ÅRGANG

---

5. OKTOBER 1963

A V I N N H O L D E T :
EN NY ETAPPE (LEDER) - KONSILET GÅR VIDERE - HVA
HENDTE PÅ KIRKEMØTET I FJOR? - KRISTIN LAVRANS-
DATTER: DRAMATISERINGEN FULLFØRT - BERGLJOT NY-
GÅRD: NONNER I UTVIKLINGSHJELP - KATOLSK KULTUR-
KRITIKK - FILM: OM TILLA - BLIKK PÅ TIDEN - VÅR
PRIMSTAV - MOT EN REFORM AV KURIEN - ANNET
UTENLANDSNYTT

NR
19

NESTE NUMMER UTKOMMER 19. OKTOBER 1963

AV KIRKENS LIV

Uken 6.—12. oktober

18. SØNDAG EFTER PINSE
Epistel: 1. Kor. 1, 4—8.

Evangelium: Matt. 9, 1—8.

Det er ikke sjelden en ser hevdet, at Jesus av Nasaret ikke så på seg selv som Messias. Da kommer det an på hva en legger i ordet. Jesus delte nok ikke den mest alminnelige jødiske oppfatningen av Messias. Men at han gjorde krav på å være «den som skulle komme», Menneskesønnen — om det er dagens evangelium et av de sterkeste vidnesbyrd vi har. Og denne Menneskesønn er en langt mer opphøyet, langt mer gåtefull skikkelse enn den jødiske Messias tenktes å være. «Hvem kan tilgi synder, uten Gud alene?» Messias hadde ingen slike fullmakter. Men Jesus gjør krav på dem. Det er virkelig Gud selv som er kommet til menneskene, for å opprette sitt Rike blant dem og fra nå av være blant dem i vennskap. Guds vennskap — det er det dette betyr: «Dine synder er deg tilgitt».

Og som et ytre tegn på at syndens bånd er løst, løser Jesus også sykdommens: «Reis deg, ta sengen din og gå hjem».

MÅNDAG: *Rosenkransfesten.*

TIRSDAG: *Birgitta Birgersdotter*, Sveriges store helgen og reformator, som talte paver til rette og grunnla Birgittinerordenen — (1303—73).

ONSDAG: *Giovanni Leonardi* (1541—1609) var en av de mange fromme italienske geistlige som gjenreiste Kirken etter reformasjonshundrets forfall.

TORS DAG: *Francisco de Borja* (Borgia), spansk hertug som trådte inn i Jesuitterordenen få år efter dens opprettelse, og med sitt organisasjonstalent bidro mektig til dens fremgang. Han døde som ordenens tredje general (1572).

FREDAG: *Marias morsverdigbet.* Festen er innstiftet til minne om at konsilet i Efesos proklamerte Maria som «Guds Mor».

LØRDAG: *Marias lordagsmesse.*

Uken 13.—19. oktober

19. SØNDAG EFTER PINSE
Epistel: Efes. 4, 23—28.

Evangelium: Matt. 22, 1—14.

Evangeliet, «det glade budskap»,

er et løfte fra Gud til menneskene. Men for at det skal gå i oppfyllelse, ventes det at menneskene tar konsekvensen av det. Lignelsen om «kongesønnens bryllup» understreker dette med stort alvor. Mannen som kom inn i festsalen i hverdagsklærne tok bare imot innbydelsen uten å tenke videre over hva den innebar. Litt av hva det vil si, dette å «ta bryllupsklærne på», er det Paulus peker på i sine formaninger til menigheten i dagens epistel: «La dere nyskape, ved å la Ånden forvandle deres sinn, og iføre dere et nytt menneske, skapt efter Guds mønster.» Det er betingelsen for å få del i den evige glede.

MÅNDAG: *Callistus I*, biskop i Roma (pave), ca. 217—222. Skal ifølge legenden være død som martyr. En av de mest kjente katakombene ble innrettet av ham som gravsted for de kristne og bærer hans navn.

TIRSDAG: *Teresa av Avila* (1515—82). Spanierinne, reformerte Karmelittordenen og har gjennom sitt virke og sine skrifter utøvet en dyptgående åndelig innflytelse i kirken.

ONSDAG: *Hedwig* (1174—1243), hertuginne av Schlesien, trakk seg tidlig tilbake i et cistercienserinnekløster, hvor hun levde et liv fylt av barmhjertighetsgjerninger; hun var tante til den hellige Elisabeth (19. nov.)

TORS DAG: *Marguerite-Marie Alacoque* (1647—90), fransk nonne, er særlig kjent for sin innsats for å fremme Jesu Hjerter-andakten.

FREDAG: *Lukas*, legen fra Antiokia, som ble Paulus' følgesvenn og skrev både et evangelium og en Paulus-biografi (Apostlenes Gjeringer).

LØRDAG: *Pedro av Alcantara*, spansk fransiskaner, kunne som den bønnens mann han var, være en god rådgiver for Teresa av Avila (død 1562).

Norges Brannkasse
betyr trykshet

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stillemesse	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 m.eng. pr.	11.00
<i>St. Hallvards kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 15, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberget. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9- 11.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
<i>Grefsen kapell</i> , Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	10.30
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgaten 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: <i>Maria Kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: <i>St. Hallvards kapell</i> , tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	—	10.45
<i>St. Olavs kapell</i>	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 221	8.30 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth Hospitals kapell</i> , Ila, tlf. 21 670	6.30	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , tlf. 7558 <i>Mariabeimen</i> , Nørve, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Elisabeth Inst.</i> <i>St. Mikael's kirke</i> , Strandgt., tlf. 1392	8.00	10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

EN NY ETAPPE

Noen uker etter at Vatikankonsilets første sesjon var avsluttet, tok en kjent norsk teolog begivenheten opp til vurdering i en av våre kristelige aviser. Han avskrev den som et betydningsløst intermezzo, som ikke ville få noen konsekvenser for den katolske kirke i fremtiden: Innen konsilet rakk å tre sammen på ny, ville paven være død, og noen ny sesjon ville ikke komme på tale. Med paven ville også konsilet avgå ved en stille død, og alt ville gå videre i den gamle rutine, som om alt hva der var blitt talt og skrevet under konsilet aldri hadde kommet frem.

Sant nok, paven døde. Den sykdommen som allerede hadde erklært seg med slik styrke i desember, lot seg ikke mer stanse. Og det kan nok være at enkelte kretser noen øyeblikk nærret det håp at man nå skulle få en pave som ville temme de farlige krefter som pave Johannes så lettsindig hadde sluppet løs ved å innkalle til kirke-møte. Det får være som det vil — dette håpet ble iallfall gjort ettertrykkelig til skamme. Til tross for at et forholdsvis stort antall kardinaler personlig sto meget forbeholdne overfor de idéer som majoriteten av konsilet hadde gitt uttrykk for, nølte de ikke med å velge til pave en av dets varmeste støtter. Kardinal Montini var den første til å gi sin fulle og entusiastiske tilslutning til pave Johannes' tanke om et konsil, den gang den først ble lansert; og han la under første sesjon heller ikke skjul på hvilke forventninger han stilte til kirkemøtets arbeid.

I virkeligheten røber en spådom som den vi refererte ovenfor, at man ingenting har begrepet av hva som foregikk. Det er ganske riktig at av konkrete resultater frembragte siste høsts forhandlinger ikke mange: Noen få sider svart på hvitt bare. Men disse sidene, som utgjør første kapittel av dekretet *Om liturgien*, har til gjengjeld betydning langt utover liturgiens område. Og dertil kommer at dette ene vedtaket må ikke betraktes isolert. Det må sees i sammenheng, både med en rekke andre, rent praktiske vedtak som ble gjort for konsilets arbeid, og med de over tusen innlegg som ble holdt under denne perioden — innlegg som klart viste hvilken vei vinden blåser i den katolske kirke idag, og som til dels var prinsipperklæringer av uhyre stor rekkevidde.

Først og fremst gjelder dette pave Johannes' egen tale ved åpningen, der han staket opp retningslinjene for konsilets arbeid. Det var helt klart at det var et reform-

konsil han ønsket — ikke fordømmelser, men positive svar på verdens spørsmål til Kirken. Og likeså klart ble det at majoriteten av konsilfedrene sluttet opp om den Hellige Fars syn. Under konsilets første sesjon ble Kirkens behov for revisjon og ajourføring av måter og metoder klart erkjent. Dette er det første og vesentligste resultat av denne sesjonen.

Samtidig ble det imidlertid tatt flere viktige skritt til å virkeliggjøre denne reformen. Ved konsilets åpning ifjor skrev vi her i «St. Olav» at det nå gjaldt for Kirken å bli seg bevisst som *verdenskirke*; konkret uttrykk for dette ville være en «avlatinisering» av dens uttrykksmåte, en desentralisering av dens administrasjon. Sesjonen ifjor tok de første vesentlige skritt på begge disse områder. Fra konsilets første dag av tok de forsamlede biskoper så å si opplegget ut av hendene på den romerske kurie, for selv å overta ledelsen.

Og ettersom forhandlingene skred frem, ble det mer og mer klart at det går mot en seriøs revisjon av maktfordelingen innen kirken, der regionale bispekonferanser herefter vil få langt større muligheter enn før til selv å ta ansvar for det ansikt Kirken skal ha i deres land. Dette gjelder ikke minst en så viktig ting som Kirkens *kultus*: Det er ingen hemmelighet at i det vedtatte kapitlet om liturgien er slike bispekonferansers kompetanse i prinsippet allerede anerkjent. Men det vil igjen si at avlatiniseringen vil gå sin ubønnhørlige gang: Innen en overskuelig fremtid vil vi få se lokale liturgier vokse frem i de tidligere misjonsland, der den latinske form

(Forts. neste side)

Fra alle verdens kanter kommer biskopene for å samles til møte i Peterskirken.

Den belgiske kardinal Suenens er blitt en av konsilets mest markante skikkelser. Nylig ble han utnevnt til en av dets fire øverste ledere. Hans syn på konsilets oppgave faller tydeligvis nøye sammen med pave Pauls.

KONSILET GÅR

DET ANNET VATIKANKONSIL SAMLES

At det annet Vatikanconsil er en begivenhet av verdenshistoriske dimensjoner, er de fleste nå etterhvert blitt klar over. Og det er i bevisstheten om dette «St. Olav» likesom ifjor vil søke å orientere om forløpet av den så langt våre midler rekker. Når dette nummeret leses, er kirkemøtet allerede godt i gang; men dessverre må bladet i trykken så tidlig at vi ikke rekker å bringe noe referat av åpningshøytideligheten i denne omgang. Kanskje vil leserne også være mer fornøyd med først å få en orientering over status: Hvilken vei kan vi vente konsilet vil ta i løpet av høsten?

Legio var de historier som oppsto i Roma under konsilet ifjor høst, og mer enn en av dem gjaldt debattenes uendelige lengde. Da diskusjonen om liturgireformen endelig var avsluttet, påstår man at noen amerikanere satte en elektronisk computer i gang med å regne ut hvor lenge konsilet ville vare dersom det skulle fortsette i samme tempo. Svaret kom prompte: 240 år!

Rent teknisk sett led altså konsilet av visse påtagelige svakheter. Verre var det at de foreliggende konsilprosjekter, og enda mer diskusjonene omkring dem, fortapte seg i uvesentlige detaljer. Kardinal Montini var temmelig hård i sin dom over første sesjon:

«Det foreligger et enormt materiale, utmerket, men også heterogent og av ulik verdi, som måtte ha krevd en dristig redigering og klassifisering, dersom en autoritet av ikke bare ytre og disiplinær karakter hadde stått for en logisk og organisk forberedelse av alt dette storartede stoffet, og dersom en sentral, arkitektonisk idé hadde orientert dette enorme arbeidet. Den respekt for friheten og spontaniteten som konsilet er født ut av, har overskygget det sentrale punkt i kirkemøtets program — det program som den Hellige Fær dog høytidelig og med visdom har trukket opp... ganske særlig i sine to taler 11. september og 11. oktober.»

At denne kritikken var pavens egen, viste seg få dager

etter. To dager før konsilets avslutning kom pave Johannes' nye reglement for arbeidet i intersesjonsperioden, der han på ny viste til den konsilets «sentrale idé» som han hadde lagt frem i sin tale ved åpningen: Den pastorale ajourføring av Kirkens hele tenkemåte og arbeidsmåte. Det som allikevel ble sterkest bemerket, var den krasse nedskjæring av stoffmengden, og opprettelsen av en koordinasjonskomité, som skulle overvåke at pavens og konsilets intensjoner ble bedre respektert av de respektive kommisjoner.

KIRKEN I SENTRUM

Og i hvilken retning burde så denne koordineringen gå? Faktisk viste det seg at de synsmåter som ble lagt til grunn for det videre arbeidet, stemte forbløffende overens med et innlegg Belgias kardinal Suenens leverte på konsilet, og som fikk Montinis uttrykkelige bifall. Diskusjonen gjaldt konsilprosjektet *Om Kirken*, og det var i denne anledning kardinalen fremholdt at Kirkens mysterium burde være kjerneemnet for hele konsilet: Først Kirken i egenskap av Kristi mystiske legeme, altså Kirken sett innenfra; dernest Kirkens ansikt og virke utad, dens oppgave å forkynne evangeliet til all skapningen. Og når det gjaldt dette siste, var det uomgjengelig nødvendig at Kirken gikk inn på den aktuelle problematikk, når det gjaldt ting som menneskeverdet, de store sosiale problemer — overbefolkningsproblemet, de seksuælitiske spørsmål, Kirkens forhold til de fattige (her kom også kardinal Lercaro inn med en brennende appell til Kirken om å vise i gjerning at den er de fattiges kirke), krigens og fredens etikk, og så videre.

I ukene som fulgte, da de 70 konsilprosjekter som man opprinnelig opererte med, ble skåret ned til 17, viste det seg at disse 17 *schemata* var ganske godt samordnet, og stort sett lot seg innordne under denne dobbelte synsvinkel: De aller fleste behandler Kirken og dens virke innad. De siste av dem vender blikket utad og betrakter Kirkens forhold til verden forøvrig.

DE 17 NYE SCHEMATA

Det er allerede bestemt at annen sesjon straks tar fatt på det *schema* som nå ganske riktig er blitt utgangspunktet for hele resten av arbeidet. Det er prosjektet *Om Kirken*, men i fullstendig omarbeidet stand. Fra det enorme opus på 11 kapitler som det opprinnelig utkastet utgjorde, er materialet redusert til fire og nå logisk sammenhengende kapitler. Bare kapiteloverskriftene er

virker uhjelpelig fremmed og derfor hindrende for evangeliseringen — både i bredden og i dybden.

Endelig ga konsilet en overveldende bekreftelse av Kirkens nye innstilling til økumenismens sak. Ikke bare ved sin helhjertede innbydelse til observatørene fra de ikke-katolske kirkesamfunn, men enda mer ved den rolle Den Hellige Skrift fikk spille i debattene. Skriftens stilling i Kirken er et kjernepunkt for de protestantiske kristne; konsilet viste ved sin stillingtagen både i liturgi-

debatten og i debatten om Skrift og Tradisjon, at den også er det for den katolske kirke.

Alle disse emnene skal nå føres videre. Fremdeles er det for tidlig å spå om de endelige resultater; blant annet kan den diskusjon som nå umiddelbart forestår, om Kirken og dens vesen, by på meget kinkige problemer. Men ett våger vi å hevde, i tro og tillit: At det som alt er vunnet på det annet Vatikanconsil, nok kanskje fremdeles kan forsinkes i sin virkeliggjørelse; forspilles kan det ikke.

G.

VIDERE

PÅ NY I ROMA

kjent, men det er tydelig at det kommer til å gi den bibelske og teologiske begrunnelse for slike ting som Kirkens misjon, dens funksjoner, legfolkets og klosterfolkets stilling, tilhørigheten til Kirken. Prosjektets skjebne blir dermed utslagsgivende for en rekke andre, som en må anta kommer opp i umiddelbar tilknytning til det: I prosjektet om *biskopene* vil biskopenes faktiske fullmakter komme opp til drøftelse. Ennvidere foreligger et prosjekt om *sognegeistligheten*, et om *klosterfolket*, et om *legmannsapostolatet*. Et godt og klart prosjekt om *økumenismen* er utarbeidet av Sekretariatet for Kristen Enhet, og et om *øst-kirkene* behandler disses særlige rettigheter innenfor det katolske fellesskap.

Vil konsilet komr. lenger i sin høstsesjon? Det kan være tvilsomt nok. Dersom det så gjør, er det mulig at diskusjonen om to prosjekter av vidtrekkende økumenisk betydning vil blusse opp igjen: *Skrift og Tradisjon* står på programmet i ny utgave, og dessuten foreligger det korte forslaget til en definisjon av *jomfru Marias stilling* i katolsk tro. Ikke alle konsilfedre er enige i at det er noen grunn til å behandle dette emnet på konsilet nå.

Liturgiprojektet vil sannsynligvis nå være klart til endelig avstemning og høytidelig proklamasjon, det er alt prinsippet godkjent. Dessuten finnes det særprosjekter over enkelte aspekter av *det pastorale arbeid*, av *ekteskapet* (de blandede ekteskap kommer inn her), såvel som over det brennende spørsmål: *geistlighetens utdanning*.

KIRKENS VIRKE UTAD

Endelig nærmer vi oss Kirkens ansikt og oppgaver utad. Et prosjekt behandler *de katolske skoler og universiteter*, et *misjonene*, et tar opp til fornyet drøftelse *presse, radio*

«Kirken har alltid motsatt seg alle falske doktriner. Ofte har den fordømt dem med den største strenghet. Men i våre dager foretrekker den å bruke miskunn for å oppnå helbredelse fremfor strenghet. Den er av den oppfatning at den kommer dagens behov bedre i møte ved å føre bevis for sin læres gyldighet, enn ved fordømmelser. Visstnok er der ingen mangel på falske lærer og meninger... Men disse står så tydelig i motsetning til de sunne normer, og har frembragt så dødelige frukter, at det nå snarere synes som om menneskene selv står klar til å fordømme dem... De er stadig mer overbevist om den menneskelige persons eminente verdighet, såvel som om de plikter denne medfører...

Og med dette for øye, ønsker Kirken å vise seg som alles kjærlige Mor, villig, tålmodig, full av miskunn og godhet mot de barn som er skilt fra den. Til menneskeheten sier den som Peter: «Sølv og gull har jeg ikke. Men det jeg har, det gir jeg deg. I Jesu Kristi navn, reis deg og gå omkring!»

Johannes XXIII i sin tale ved konsilets åpning 11. oktober i fjor.

og TV. Og endelig et, det syttende og siste, vil kalle på en helt spesiell oppmerksomhet: *Kirken i den moderne verden*.

Dette prosjektet er ennå ikke ferdig utarbeidet, og vil neppe komme opp til behandling på en god stund ennå. Det forlyder at den blandede kommisjon som arbeider på det, er langt fra innbyrdes enig. Det er imidlertid klart at det vil måtte ta tilbørlig hensyn til pave Johannes' encyklika *Pacem in terris*, som for en stor del dekker samme emneområde. Her kommer også spørsmålet om *toleransen og samvittighetsfriheten* inn; man vet at bl. a. hele det amerikanske episkopat ønsker en prinsippklaring på dette punktet, og at den spanske regjering likeledes avventer konsilets stillingtagen før den gjennomfører sin nye religionsfrihetslov. Man vet også at kardinal Bea forbereder et prosjekt om Kirkens forhold til *jødene*; det kommer også muligens først inn her.

Pave Paul har personlig sagt seg sterkt interessert i den dialog, såvel med det kompetente legfolk som med hele den ikke-kristne verden, som dette *schema 17* forutsetter. Og det er i dette perspektiv en må se to nye trekk ved konsilet, som paven bebuder i et budskap fra medio september. For det første vil en rekke katolske legfolk bli innbudt til å overvære konsilforhandlingene, ikke som delegerte riktignok, men iallfall delvis som eksperter, hvis uttalelser kan innhentes av konsilkommisjonene. Det er et nytt skritt på veien mot en anerkjennelse av legfolkets funksjon innen Kirken. For det annet vil konsilet søke å tre i kontakt med de ikke kristne religioner. Det vil sannsynligvis bli opprettet et særskilt sekretariat med henblikk på dette, slik at det kan bli mulig å diskutere anliggender av felles interesse. Det er vel ikke utenkelig at ikke-kristne observatører kan komme inn i bildet, f. eks. nettopp når *schema 17* skal behandles.

EN NY FORRETNINGSORDEN

Ett problem har imidlertid fått utstå til det aller siste. Det er det materielle, men ikke uvesentlige, spørsmål om kirkemøtets daglige gang. Selve utarbeidelsen av prosjektene er gått noenlunde hurtig fra hånden; visst-

(Forts. neste side)

Hva hendte på kirkemøtet ifjor?

En av de oppgavene som konsilet ikke på noen måte greide å løse under sin første sesjon, var forholdet til pressen. Biskopene, deres eksperter og sekretærer, hadde fått streng beskjed om at konsilforhandlingene var strengt hemmelige, likesom innholdet av konsilprosjektene. Konsilets pressetjeneste sendte hver dag ut «nyhetsbulletiner» som ikke sa stort ut over hvem som hadde hatt ordet; de sakene som var blitt diskutert ble såvidt berørt i helt generelle vendinger, og flere ganger med en tydelig partitagen for de mest konservative innleggene, slik at konsilfedrene selv beklaget seg.

Men en hemmelighet som deles av fire-fem tusen mennesker, er selvfølgelig ingen hemmelighet, og den vesentlige virkningen av den ineffektive pressetjenesten var siden bare at likt og ulikt ofte ble blandet sammen i de mindre ansvarlige journalistenes reportasjer i enda større grad enn det ellers ville vært tilfelle. Mens den kirkelige pressen iallfall i begynnelsen forsøkte å respektere «hemmelig»-stemplet, var det deler av den verdslige pressen som bragte de beste og mest seriøse informasjonene — aviser som *Le Monde*, blader som *Time*. Ja, mange biskoper var atskillig mer «utenfor» med hensyn til det som virkelig foregikk på konsilet, enn mange reportere. Som erkebiskop Roberts nylig skrev: «Det rådet jeg fikk om å unngå «snusere fra pressen» var irrelevant på en temmelig komisk måte: Det var biskopene som lå på jakt etter herrerne fra pressen. De eneste andre som visste en masse var «våre atskilte brødre», men de fikk gjøkalven servert uten noen rett til å dele den med uinnbudte eldre brødre.»

Nå har pave Paul instituert en ny pressekommisjon som skal prøve å tackle problemet på en mer tilfredsstillende måte. I mellomtiden kan det være av interesse å kikke litt i den litteraturen som alt foreligger om første sesjon.

Jeg skal bare kort nevne eksistensen av to franske verker, som begge følger forhandlingenes gang fra begynnelse til slutt. Begge forfatterne er konsileksperter og holder seg til det «man» offisielt vet om konsilet. René Laurentin: «Bilan de la première session» (Seuil, Paris) er en kort, men glimrende innføring i hovedlinjene; A. Wenger: «Vatican II. Première session» er omfattende dokumentert, og er spesielt interessant når det gjelder forholdet til Østkirkene, som han er spesialist i.

Det teologiske vidunderbarn, konsileksperter Hans Küng, som vakte slik oppsikt med sin studie over konsilet sett i lys av det økumeniske problem, lenge før kirkemøtet ennå var trådt sammen, har nå laget en bok av sine foredrag omkring og

under første sesjon: «Kirche im Konzil», også utkommet på engelsk under titelen *The Living Church* (Sheed & Ward, paperback). Den inneholder en rekke verdifulle studier over noen av nøkkelprobemene under første sesjon.

Det gjelder liturgireformen, der han diskuterer slike enkeltheter — viktige enkeltheter! — som latinen, en eventuell reform av messens kanon, og breviaret. Han diskuterer også en så vesentlig sak som Kirkens forhold til dogmet — konferer pavenes uttalelser om at det nå ikke gjelder å fordømme, men å formulere Kirkens gamle tro på en tidsmessig måte. Endelig diskuterer han biskopenes stilling og det pavelige primats begrensning, og Kirkens misjon i verden idag. Boken er i høyeste grad å anbefale for de mer teologisk interesserte.

Og så kommer vi til de to fribytterne, som mest vil interessere det større publikum. Det er det amerikanske pseudonymet Xavier Rynne: «Letters from Vatican City» (Faber), og Robert Kaisers «Inside the Council» (Burns Oates, 25 sh.). Begge er bemerkelsesverdige informert; Rynnes bok bærer preg av å være blitt til på grunnlag av en *insiders* notater, den gir ganske fyldig rede for hva hver enkelt biskop sa og hvorfor, men er ellers nokså materiell i sitt opplegg. Glimrende journalistikk er derimot Kaisers bok. Kaiser var *Time's* korrespondent og viser seg å være like så vel informert som Rynne, men han presenterer dertil også problematikken på en måte som alle kan forstå; hvert enkelt kapittel er «spennende som en roman» (som det heter). Hverken Kaiser eller Rynne skjuler sine sympatier, som er sterkt på reformistenes side, det kan gi begge bøkene et visst preg av beretninger om helter og skurker. Dessverre bidro den konservative fløyen selv atskillig til at den kom i et så lite flatterende lys — forsøkene på å gjemme seg bak pavens autoritet, f. eks., alt mens den åpent gikk mot hans idéer for konsilet.

Robert Kaiser bygger hele sin bok over den gamle lignelsen av kirken med en båt, og de konservative, sier han, kjenner bare ett eneste bud: «Du skal ikke rugge båten». Erkebiskop Roberts går inn på lignelsen: «Å vende et skip som ruller i høy sjø krever mot og dyktighet, særlig når kapteinen ikke nærer noen illusjoner hverken om skip eller mannskap. Jeg var ombord da pave Johannes lot henne gå baut og må bekjenne at jeg følte meg litt kvalm i første omgang — men kviknet til igjen da jeg hadde sett noen værrapporter og snakket med noen av folkene på broen. Og det samme får De her hos Bob Kaiser.»

Erik Gunnes.

nok fjorten av de sytten har allerede vært utsendt til biskopene til uttalelse. Omfanget er relativt beskjedent: Omlag 500 alminnelige boksider. Men når en tenker på at hver setning, hvert ord ofte kan være av vesentlig betydning, er det ikke uten engstelse man så frem til en ny sesjon med ubegrenset talerett — selv om taletiden hver gang var begrenset til ti minutter. Pave Paul har nå imidlertid i sitt, førnevnte budskap, søkt å løse spørsmålet ved noen viktige nyutnevnelser.

Før det første er å bemerke at den sittende koordinasjonskomitéen vil bli bibeholdt; den har fremdeles en

viktig oppgave i å overvåke behandlingen av konsilprosjektene i kommisjonene, og tre nye medlemmer av den er blitt utnevnt.

Enn videre vil konsilets presidium som før lede de daglige forhandlingene. Også her utnevnes tre nye medlemmer.

Den avgjørende nyhet er imidlertid utnevnelsen av fire *moderatores*, delegater med utstrakte fullmakter til å overvåke forhandlingenes gang og forhindre at de kommer ut på viddene. Herefter skal alle innlegg på forhånd

(Forts. neste side)

UNDSET PÅ DET NORSKE TEATRET:

«Kristin Lavransdatter» - dramatiseringen fullført

Lørdag 28. september hadde Det Norske Teatret premiere på tredje del av *Tormod Skagestads dramatisering av Sigrid Undsets «Kristin Lavransdatter»*. Det er mange grunner til å tro at den fine, stilvakre forestillingen vil bli bedømt som den beste i hans trilogi, og vil få et stort og begeistret publikum. «Korset» er ikke bare en fest for øyet, men en velspilt vakker og gripende parafrase over noen av de dypeste motiver i menneskelivets drama.

«Kjære frue, Erlend er en skurk!» skrev Sigrid Undset engang irritert til en dame som, sjarmert av helten i «Kristin Lavransdatter», hadde øst sin beundring ut i et brev til dikterinnen. Tormod Skagestad er ikke sjarmert, han har med fin psykologisk innlevelse tatt vare på det sammensatte og motsetningsfylte, gull og slagger om hverandre, i både Erlend og Sigrid Undsets øvrige romanskikkelser. Nå er altså hans dramatrilogi ferdig, og om han - tross dystre advarsler — kom pent ned på bena i både «Kransen» (1958) og «Husfrue» (1960), så er det sannelig ikke årets forestilling — «Korset» — han skal brette nakken på. For i den tre og en halv time lange forestillingen kommer det beste i det begavede og fast ledede personalet nede i Stortingsgaten virkelig frem. «Korset» er nå for det første den avgjort vakreste av de tre bildebøkene — her er scene på scene som slår en ved sin maleriske skjønnhet, signert den artistiske og smaksikre *Arne Walentin*. Og sikker som en skarpsynt høk slår teatermannen Skagestad i sin uunngåelige perspektivforkortning ned på det meningsbærende i romanens veldige krønike — den forte skissen følger linjene i den store fresken. Og endelig har han jo de gode og fast samspilte skuespillerkreftene som så ofte har gjort nynorsk-scenen, midt i Oslo by, til vår mest interessante litterære teater. *Rut Tellefsens* Kristin legger visst her-

etter beslag på forestillingsevnen hos alle de lesere av Sigrid Undsets hovedverk som har sett teater-versjonen, så riktig virker den i sin sterke, nyanserike tolkning. Og *Georg Løkkebergs* noe utvendige sjarme treffer noe riktig i Erlends skikkelse, ikke minst i de to senere deler av dramaet, hvor han mer er enig med sin rolles alder. Rundt disse to har teatret dessuten greid å gruppere en rekke gode støtte-prestasjoner som gir fasthet og helhet til oppførelsen.

Erstatte Sigrid Undsets geniale roman kan selvfølgelig ingen dramatisering, og Skagestad har altfor sikker sans for proporsjoner til å tumle med slike tanker. Hans utvilsomme suksess med dette dristige foretaket rekker allerede lenger enn lang: Få er visst de som ikke synes de har fått fornyet og beriket sitt forhold til romanverket gjennom hans tre forestillinger, og få er de som heller ville vært dem foruten. Det er allerede en prestasjon, som, målt på originalverkets veldige dimensjoner, avtvinger respekt.

«Korset» — det er Kristins og Erlends siste år på Jørundgård, der det skjebnetunge forholdet mellom dem eber ut i hans selvoppsigelse og hennes ville kjærlighets-nag. Fortidens lange skygger legger seg — nettopp her i Lavrans' stuer — inne over deres forhold; denne kjærlighet som uavlatelig slår om i smerten over hans uansvarlighet og lettsinn, hennes bitre, lange hukom-

melse, myntet ut i utbrudd og ord som rammer dødelig.

Og så slutten, i Nidaros-domens skygge, da Kristin — «Guds vrang og uvillige terne» — fanges inn av den pakt Han engang satte for henne i dåpen, og soner sin kjærlighets «ville vredesmot» i offeret og lydigheten.

Se «Korset» — en glede for øye og sinn!

HRM.

Tormod Skagestad, som med «Korset» har fullført sin talentfulle sceneversjon av «Kristin Lavransdatter».

innleveres til generalsekretariatet til godkjenning; dette for å forhindre gjentagelser og uvesentligheter. Avgjørelsen ligger i hvert enkelt tilfelle hos disse fire moderatorene, som er: Kardinalene *Agagianian* (kurien), *Döpfner* (München), *Lercaro* (Bologna) og *Suenens* (Belgia). Oppgaven vil fordre stor innsikt og takt. Og dette reglementet har en ikke liten ulempe: Det hindrer alt direkte ordskifte konsilfedrene imellom. Allikevel er det sannsyn-

ligvis den eneste måten å effektivisere en forsamling på 2500 medlemmer på.

Det er allikevel ingen som tror at konsilet vil kunne avslutte sitt arbeid i år. Minst en sesjon i 1964 vil bli nødvendig. Ikke desto mindre har en godt håp om at høstsesjonen vil lykkes i å nå frem til en god del endelige vedtak.

Nonner i utviklingshjelp

DROGHEDA — en liten by i Irland med gamle byporter i Robin-Hood-stil, kronglete bakkede brostengater og en møkkete elv som renner mellom idylliske gressbakker og gamle grønskebefengte slum-hus.

Jeg hadde forvillet meg hit for å bese Irlands mest moderne undervisnings-sykehus som drives av nonner med legemisjon som spesialitet.

Nonner — en tenker på litt sky kvinner i mørke gvanter med lang tradisjon bak seg og palmer i sykehuskorridorene.

Legemisjon — det er de handlekraftiges håndverk, man må ha evnen til å lære andre kulturer å kjenne, kunne klare seg i umulige situasjoner og jobbe døgnet rundt, sove på en lastebil og operere i et telt.

Kan nonner og legemisjon kombineres? Vi har i generasjoner sett nonner som sykepleiersker, og sett dem greie det godt, men kan de være leger, ha eneansvar, svinge opp med fødsler og kommandere folk i en panikk-situasjon?

Med disse tankene ruslet jeg langsomt i solen gjennom gatene opp mot sykehuset som ruvet i åsen på nordsiden av byen.

Ungene skulle akkurat på skolen: skitne, tynne og mindre for alderen enn våre velfødde reklameunger, men de manglet det blaserte uttrykket og hadde et våkent og tilfreds preg.

I boligstrøket nord for sentrum vrimlet det av hunder som representerte alle stadier av raseblanding mellom terriere, sheep-dogs og noe som liknet våre buhunder. De var meget stygge og meget vennlige. Unger lekte med hoppetau og klinkekuler; det liknet til forveksling gamle pennetegninger fra Kristiania.

På sykehusområdet var det livlig byggevirkksomhet; i ti år er det blitt bygget nesten kontinuerlig, og hele prosjektet er finansiert med gaver. Vel — tenker vi — disse rike katolikkene kan vel greie såpass, men så er det jo nesten ingen rike i Irland, og hospitalet er bygget

«The Medical Missionaries of Mary» ser langt ut over døgnets behov: Over alt hvor de kommer ser de som en hovedoppgave å utdanne innfødte leger og sykepleiersker.

på frimerkesamling og jevne gaver fra småkårsfolk og skoleklasser.

I porten måtte jeg vike for en imponerende lys blå Austin Cambridge som slett ikke kjørte langsomt. — Han må da sjokkere de stakkars nonnene sånn som han kjører, tenkte jeg, men så var det jeg som fikk sjokket da sjåføren steg ut: Det var den vel 70 år gamle Mother Mary Martin i grå nonnedrakt, travel og effektiv som alltid.

Jeg glodde uhemmet: Var dette den unge piken som i tyve-årene sloss med dårlig økonomi og sviktende helse pluss en gjenstridig kirke før hun fikk gjennomført sin planlagte jordmorskole? Der fantes nemlig en kirkelig bestemmelse om at nonner ikke måtte beskjefte seg med barnefødsler, og det var nettopp behovet for fødselshjelpere i Afrika som ga den unge frk. Martin hennes kall. Hun samlet noen likesinnede rundt seg i årene mens hun ventet på at Vatikanet skulle ta en ny avgjørelse, og de perfektionerte seg i sykepleie, medisin, farmasi og gynekologi i ventetiden.

Slik var det en meget god gjeng som kunne sette igang da de endelig fikk grønt lys i 1936. Klosteret besto da i en gammel villa utenfor Dublin, og fra 1937, også et lite hus med tre søstre i Afrika.

Det var Anua i Nigeria som tok imot de første søstrene: en lege, en sykepleierske og en farmasøyt. De laget et helse-sentrum og fikk etter hvert flere poliklinikker spredt utover landet. I dag ser det slik ut i denne provinsen: Ett stort undervisningssykehus med 300 senger, tre av de tidligere poliklinikkene er blitt selvstendige sykehus. Idag arbeider seks legespesialister som også er nonner der, pluss to vanlige ansatte leger, en farmasøyt, to lærerinner, to sekretærer, og 17 sykepleiersker som alle er nonner. De har ansatt 38 innfødte sykepleiersker, og har 125 nigerianske unge piker på sykepleieskole i øyeblikket. 26 nigerianske jordmødre og en jordmorskole med 70 elever avslutter listen. Og dette er Calabar-provinsen alene!

De har seks lignende provinser i Vest-Afrika og bygger ut Øst-Afrika på samme måte.

Dette — pluss det faktum at undervisnings-sykehuset i Irland er landets beste og under stadig utvidelse, viser at vi ikke har å gjøre med en flokk veldedige frøkner, men en virkelig livskraftig bevegelse. Bare i år har de i Irland tatt imot 70 noviser, og for å dele på tilgangen har de bygget et lignende kloster med undervisnings-sykehus i USA.

Jeg håpet på en samtale med den forunderlige Mother Mary, og i ventetiden forhørte jeg meg om henne. Den fine dyre blå bilen plaget meg, og da jeg endelig våget å spørre, var svaret ganske overraskende: Mother har kjørt i stykker den gamle svarte Austinen: Det var en lastebil som rygget på henne på en parkeringsplass og skaffet henne en brukket arm og ditto nese. Det var litt fortvilet, for samme dag var det kardinalbesøk fra Rom med et stort oppsatt program. Mother Mary tok imot med våt gips på armen og brunt pudder på den uformelige nesen. Da armen var grodd og hun kunne kjøre bilen selv igjen, klarte hun å sneie borti en annen bil så begge

dørhåndtakene ble flådd av. Det var da en velgjører syntes det var på tide å skaffe henne et annet kjøretøy.

Jeg fikk samtalen. Hun kom inn kl. halv elleve om kvelden mellom to viktige gjøremål i Dublin. Hun var vennligheten selv, frisk og klarhjernet. Hun fortalte at de holder på å avvikle de beste stedene i Afrika fordi hospitalene utmerket godt kan klare seg med den innfødte besetningen de har utdannet i løpet av en generasjon, og at den videre utdannelsen kan afrikanerne klare selv.

Dette synet viser klart at vi her ikke har å gjøre med veldedighet, men realistisk og vel planlagt utviklingshjelp.

— Men hva med alle de kreftene som da blir frigjort? spurte jeg.

Hun smilte som om spørsmålet forekom virkelig komisk: — Det er aldri overflødig arbeidskraft; i øyeblikket har vi tre søstre ansatt ved sykehus i Spania, for at de kan lære spansk mentalitet og sprog å kjenne. Om et år eller to skal de videre til Syd-Amerika, for den verdensdelens behov for hjelp er enormt.

— Vil det si at De har tenkt å legge om hele driften med henblikk på Syd-Amerika etter hvert?

— Det går i den retning: Det vil ta flere tiår før man i det hele tatt får overblikk over utviklingsproblemene i det landet, og det har bruk for alt som kan skaffes av spesialister fremover.

Nå, dette var godt å høre. Denne gamle nonnen og hennes unge søstre akter ikke å hvile i sine veldrevne sykehus: de overlater det de bygger opp til de innfødte og ser seg om etter mere slit, flere strabaser.

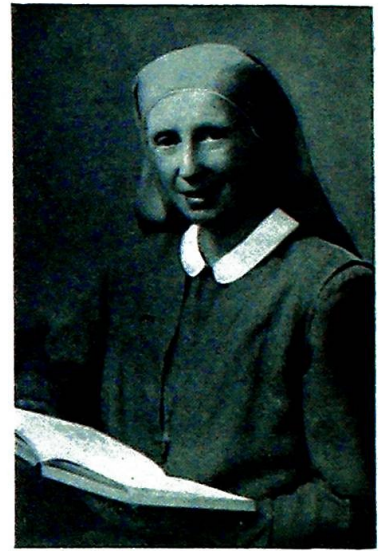
Jeg fikk lov å gå rundt og rusle i sykehuset, jeg slapp anmassende guiding, men fikk alltid vennlige svar og opplysninger når det var noe som var uklart.

I den rommelige vestibylen var en assortert pasientkiosk like ved siden av en svær glassvegg. Gjennom den kunne man se rett inn i sykehus-kapellet hvor det hver morgen blir lest messe for de syke. De som ikke kan komme opp av sengen, trilles frem til glassveggen og kan følge med i hele gudstjenesten. Når man har sett presten gå mellom sengene og dele ut nattverden, glemmer man det ikke lett.

Dette kapellet er velgjørende enkelt og fritt for de sukkersøte «kristelige» kunstredsler man finner overalt i dette landet. Og her er kristendommen en selvfølge: Når det kommer inn pasienter etter en ulykke, blir det automatisk ringt etter prest samtidig som det bestilles blodoverføring. Det er ganske forskjellig fra Norge hvor pasienten aldri får vite at han skal dø; han kunne jo dø av det!

Barneavdelingen var midt i middagen: Her var en liten pike som hadde ligget bevisstløs en uke med stivkrampe. Nå satt hun fornøyd og spiste uten å vite at Mother Mary hadde sittet lenge ved sengen hennes da hun holdt på å dø. Det var mest infeksjoner og underernæring som plaget disse barna; en tulle på ni måneder ble mattet av en frodig neger-søster. Ungen var bare skinn og ben, men virket glad og fornøyd. Jeg så nok sjokkert ut, for søsteren sa: — Vi ble sjokkert da vi fikk henne inn, men nå er hun snart en riktig baby. Det var en flokk sigøynere som eide ungen, og var kommet fortvilet med henne etter at hun hadde vært syk i ukevis med bronkitt og fordøyelsesvansker.

Kantinen var full av sykepleie-elever fra hele verden. Og i klosterkapellet så jeg mange svarte noviser som skulle tilbake til sitt Afrika som ferdige lege-nonner.

Mother Mary Martin — den dynamiske legemisjonæren, som grunnla en søsterkongregasjon av en helt ny type.

Hovedinntrykket fra dette stedet var at her vokser det! Selve sykehuset bygges ut, det strømmer unge mennesker fra hele verden hit for å få en god utdanning til beste for sitt eget folk, — og jeg traff en ung persisk lege som tok sin spesialistutdanning her — og klosteret tar årlig imot et femtital nye nonner som får en grundig medisinsk utdanning. Og på toppen av denne veksten og effektiviteten: en selvfølgelig og tolerant kristendom, respekt for mennesket og en realistisk optimisme.

Likkapellet var enslags eksponent for denne atmosfæren: Et rundt lite rom med stenheller på gulvet, dagslys fra taket ned på kistens plass, og den enkle runde veggen hadde en eneste dekorasjon: en Kristusfigur utført i bronse, tyngdeløs, med utbredte armer og et uendelig kjærlig blikk ned mot jorden: Kristi Himmelfart.

Under denne kombinasjonen av aktiv medlidenhet og håp er den blitt til: En utviklingshjelp som var et faktum en generasjon før uttrykket ble skapt.

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 8. oktober kl. 20:

PAVEN I DRAMA OG ROMAN ved pater H. Rieber-Mohn.

I høst kommer Morris West's nye roman, om en tenkt «moderne» pave, i norsk oversettelse. I høst er det også tale om å oppføre tyskeren Rolf Hochhuth's anklage-drama mot pave Pius XII på Det Norske Teatret. Her tas det vurderende stilling til begge de skjønnlitterære behandlingene av Kirkens høyeste og vanskeligste embede.

Tirsdag 15. oktober kl. 20:

«POP-KULTUR» OG MENNESKESYN ved cand. mag. Andreas Skartveit.

«Pop-kulturen» — en pengesterk og larmende underholdningsindustri fremstøt for å fange inn folks fritid og åndskrefter med ofte nokså underlødige midler, har vakt voksende bekymring og debatt i det moderne velstandssamfunnet, — også hos oss. NRK's Andreas Skartveit har markerte meninger om fenomenet, og har bl. a. lagt opp radio-diskusjoner om dette.

KATOLSK KULTURKRITIKK

Romano Guardini: Den nyere tids undergang. Cappelen's upopulære skrifter. Oslo 1963. 83 s.

Mange tror at katolsk filosofi er ensbetydende med thomisme. Og det kan være sant nok hvis man tenker på prinsippene. Men det blir mer og mer åpenbart at personalismen spiller en minst like stor rolle som thomismen, og at den blir helt enerådende i katolske kretser så snart det dreier seg ikke lenger om metafysikk men om kulturkritikk.

I sin tid gjorde Cappelen et ikke helt vellykket forsøk i sin upopulære serie på å presentere Emmanuel Mounier («Maskinen på anklagebenken»). Denne gangen synes forlaget å ha hatt en heldigere hånd med en annen stor kristen personalist, nemlig Romano Guardini.

Verkets tyske, originale utgave («Das Ende der Neuzeit») er riktignok ikke av helt ny dato (den utkom i 1950 og samlet forelesninger holdt i 1947/48), men boken har neppe mistet noe av sin aktualitet.

Den gir, som sagt, god anledning til å stifte bekjentskap med den katolske personalisme i dens hovedtendenser: streng kritikk av fremskrittstroen slik som den rådde grunnen for et par generasjoner siden, men begrunnet optimisme med hensyn til menneskehetens fremtid; skarp avstand fra den ensidige individualisme men klar distansering i forhold til kollektivismen; stor nøkternhet overfor den kristenhet som middelalderen i sin tid skapte, men oppriktig oppskatning av den samme middelalder målt med datidens målestokk; åpenhet overfor de åndelige og religiøse verdier, men også med våken interesse for de moderne videnskapelige landvinninger. Alt dette og meget mere finner man i Guardinis analyse.

Han opererer med de tradisjonelle avsnitt i vår kulturhistorie: antikken, middelalderen, den nyere tid, men dessuten den gryende tid. Den nyere tid, som han betrakter i undergangens tegn, er altså ikke den nyeste, den er allerede passé, den er snart forbi. Der går en grense et eller annet sted i vårt eget århundre, i tilknytning til våre to verdenskriger, som markerer terskelen til en ny tidsalder. Slik er det faktum som gjør kulturkritikken så fruktbar i våre dager, vi står ved et vendepunkt.

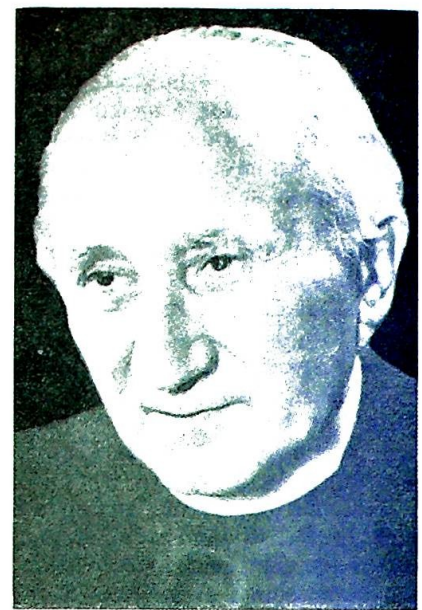
Om antikken sier Guardini lite, ikke av mangel på kunnskap, eller interesse, men fordi den ikke hører hjemme i hans analyse på annen måte enn som en bakgrunn for både middelalderen og den nyere tid.

Om middelalderen sier han adskillig mere, selv om kapitlet er meget kortfattet. Men han er av de idéhistorikere som i den grad behersker sitt emne at de er i stand til å levere en like avbalansert avhandling på noen få sider, i noen få kapitler, i en ordentlig bok eller i en bindsterk serie. Den måte middelalderen her blir karakterisert på, bør legges merke til, så fattige som vi her i Norge er på kvalifiserte vurderinger av den art.

Bokens tyngdepunkt ligger i betraktningen av den nyere tid, av de krefter som har virket oppløsende på den og om de fremtidsperspektiver dens avvikling åpner for oss.

Analysen konsentrerer seg omkring tre nøkkeltreffer: natur, personlighet og kultur som alle tre har spilt en dominerende rolle fra renessansen og opp til våre dager, men i det siste har gjennomgått en total forvandling som nettopp markerer at vi er inne i en ny tidsalder.

Hittil har mennesket kunnet tale om «moder natur», føle seg hjemme i den, selv om den også bar bud om smerte og død. Naturen er nå blitt noe fjernt som ikke lenger gir mulighet for umiddelbar kontakt: «Den oppfattes ikke lenger som noe konkret, men som noe abstrakt.» For falt menneskets virkefelt

Romano Guardini — teolog og filosof, en av Tysklands fineste humanister. Nylig fikk han Goetheprisen.

sammen med dets opplevelsesfelt, det er nå ikke lenger tilfelle. Før klarte man seg med en dyrkelse av «personligheten», man ønsket å gi mennesket sjanse til å tilhøre en elite. Men vår tid har opplevet de tragedier som vi alle vet om, det er nå det alminnelige menneske det gjelder å redde fra underkuelse og slaveri. Derfor taler man mindre om personlighet enn om *person*, «ikke det frodige, ja, eksepsjonelle, men noe karrig og strengt som kan bevares og utvikles i ethvert menneskelig individ».

Og hva kulturen angår har man oppdaget noe som man ikke visste før, nemlig at kultur ikke er bare betryggende, at den kan være farlig. «Kunnskap er makt», sa man, og var fornøyet, men ingen spurte om man var sikker på at makten skulle brukes riktig! I dag vet man bedre. Opprinnelig betydde kultur alt det som trengte de truende maktene tilbake, «men så snudde forholdet seg igjen: under historiens gang kom mennesket igjen i faresonen; men denne gangen kom faren nettopp fra de bestrebelse og prestasjoner som hadde overvunnet den første gang, nemlig fra kulturen selv».

Som kulturkritiker har Guardini lite tilovers for vår *sekulariseringens* tidsalder, for den er tvetydig i sitt forhold til kristendommen. Ingen kristen kan glede seg når den radikale ukristelighet trer åpent frem. Og allikevel er det av stor betydning at den ikke-kristne eksistens trer skarpt frem: «Den ikke-troende må ut av sekulariseringens tåke», dvs. av den holdning som avviser de kristne dogmer men lever av den kristne arv. Først da får man vite, som ønskelig er, hva kristendommen egentlig står for. Og den kristne tro må også på sin side ut av sekulariseringens, halvheten og sammenblandingene. Den tid som nå gryr, vil nok sørge for det, enten man gleder seg over det eller ei.

Mange er de tanker som kunne gjengis. Dette får være nok for å vise hvor radikal men på samme tid dypt forankret i den kristne kultur Guardinis kritikk klarer å være. Boken er sterkt inspirerende i alle deler. Den anbefales på det varmeste.

A. Raulin.

NYE BØKER

ROBERT KAISER: Inside the Council	kr. 32.—
HANS KÜNG: The living Church	» 16.—
HANS KÜNG: Kirche im Konzil	» 6.10
THOMAS MERTON: Life and Holiness	» 20.50
LOUIS DE WOHL: Adam, Eva og Aben (dansk)	» 9.75

ST. OLAV BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo

Tlf. 42 31 70

Åpent til kl. 16, lørdager til kl. 14.

OM TILLA

En pike i tiårs-alderen står midt inne i et gartneri i travleste våronna. Hun står stille som en skulptur; blikket hviler urørlig noen tommer ved siden av hendene til en gammel gartner.

Han holder rundt en blomsterpotte og snakker inntrengende til piken: — Snart får den to små runde knopper, den holder på dem mange dager, men til slutt, bare vi venter lenge nok, åpner de seg, og det er som planten har fått to store blå øyne. De ser på meg, men de sier ingenting . . . Jeg kaller'n Tilla, etter deg . . .

Tilla, et begavet, alminnelig barn som en dag melder seg ut av verden, og blir gående der som et sky dyr, uten å høre, uten å se eller tale.

Arne Skouens siste film handler om noen menneskers kamp for å «finne igjen» Tilla: Moren som mater henne, småprater med henne uten å få svar, trygler henne om kontakt; terapeuten som leter etter sjokket som satte henne utenfor, og den gamle gartneren som er vant til å prate med blomster som ikke svarer med ord, og derfor bygger opp et slags vennskap med dette menneskebarnet som minner om en potteplante.

Tilla kjemper for sin eksistens, de andre for hennes helse. Hun må ikke bare eksistere, hun må leve, og det er hennes vei fra eksistens til liv som er filmens «story». Det er spennende som en kriminalroman. Hva skremte Tilla inn i henne selv? Hvorfor vil ikke moren fortelle?

Det er blitt kritisert at «løsningen» kommer for fort, man er jo bare halvveis i filmen idet årsakene legges frem. Men Tilla selv er like langt borte, det er veien tilbake til virkeligheten som er det egentlige drama.

Det er også sagt at filmen er for lite «spillefilm», at den er for dokumentarisk. Rundt bipersonene er det spill: Wenche Foss' overlege er levende og ekte, likeså terapeuten i Maurstads skikkelse der han veksler mellom to holdninger: Den interesserte, begavede psykolog som har fått en ønskekasus, og den gutteaktige mannen som lider med barnet. Eva Henning er overbevisende som moren, dradd mellom ønsket om å dekke seg selv, og å redde barnet. Men Tilla er dokumentarisk, henne blir vi kjent med utenfra, hun er en ting som vendes og dreies

«Jeg kaller'n Tilla — etter deg!»

i lyset. Det er intet å innvende mot det, hun vil jo være en ting, og må skildres slik for å bli ekte. Synne Skouen spiller godt, hennes ansikt er åpent, ubeskyttet og fjernt, og i den lange, vanskelige sekvensen der angsten og sjokket gjenoppleves er hun gripende ekte og renslig i spillet.

Egil Lorck har laget en herlig gammel gartner. Det er da også denne «tullingen» som får oppleve de par første tegnene til en åpning hos Tilla. Han har mye å lære oss «lege» tilskuere: En nesten naiv akseptasjon av det skremmende og ukjente hos et kontaktløst barn, en spontan og trofast kjærlighet, og derfor også den store gleden når et fnugg av belønning møter ham.

Vi kan også ha godt av å se et barnepsykiatrisk miljø innenfra. Det er godt skildret i filmen, og som tilfellet Tilla, er det sannsynlig og ekte.

En tilskuer sa etter forestillingen: — dette var et godt stykke. — Det er et godt stykke, som «stykke» betraktet, men mere også: Det lærer oss sannheter om virkeligheten og menneskelivet; og om en av de mest spennende og oppslitende jobber et menneske kan ha: å reparere skadde barnesinn.

B. N.

Nordiske akademikere i Visby

I august arrangerte Academicum Catholicum Sueciae det 9. sommermøte for katolske akademikere i Norden. Stedet var denne gang Visby på Gotland, og kongressens tema var: Den kristne i hverdagen. Fra Danmark deltok 10 representanter, fra Norge 9, fra Finland 14 og vertslandet hadde hele 40 deltagere.

Programmet var: «Arbeidets teologi» (er arbeidet et sakrament — eller en bot?) ved pater W. Hertman OFM, Bergen: «Å virke i velferdssamfunnet» ved direktør cand. polit. Børge Mannov, København, «De underutviklede lands problem» ved journalist fil. lic. Leif Carlsson, Uppsala; «Legmannsansvaret i kirkens hverdag» ved arkivar fil. lic. Jon Peter Wieselgren. En foredrag som ville ha budt på stor interesse: «Kvinnespørsmålet — katolsk oppfatning mot bakgrunnen av aktuell debatt» måtte dessverre bortfalle, da journalist Barbro Alving, som skulle ha holdt dette, i siste liten ble forhindret fra å komme.

Det ble klart at spørsmålet om hva den kristne kan og bør

gjøre «i hverdagen» selvstendig eller sammen med andre, og for eller i fellesskap med prestene — er brennende aktuelt. Ikke minst for ungdommen, som ønsker tiltak i samsvar med tidens krav. Et hovedtema for diskusjon ble «den katolske oppfostring i hjem og skole». Johanna Schwarz fremsatte forslag om at møtet skulle konkludere med å starte et fond, hvis midler skulle gå til barns opphold i katolsk sommerleir eller sommerskole. Det ble ikke fattet noen beslutning, men man var enig om at spørsmålet måtte forfølges videre.

Det er klart at middelalderbyen Visby ble en fortreffelig ramme om dette sommermøtet. Den daglige messe ble holdt i en av de best bevarte kirkeruinene, og hele Gotland byr jo på en mengde ting av interesse.

Pax Romana avholder kongress i Århus i 1965. Norge vil derfor vente til 1966 med å overta arrangementet av neste sommermøte. Det vil da sannsynligvis finne sted på Gjøvik.

ILA.

BLIKK på TIDEN

I BLANDET SELSKAP

■ Børge Rudbeck er en av dansk presses veteran-journalister, bosatt i Frankrike, hvorfra han forsyner både dansk og norsk presse («Dagbladet» - «Morgenposten») med intelligente og godt informerte aktuelle reportasjer, ofte av et markert «reform-katolsk» tilnitt. I en kronikk nylig («En ungdoms forbilde» — «Morgenposten» 25. september) festet han seg ved en enquête, blant ungdom i alderen 14 til 21 år, som et fransk ukeblad har foretatt over temaet «Hvem er ditt forbilde og hvorfor?» Gjennomsnittet gir en liste så barokk i sin sammenheng at det vel bare forteller at ungdommen, som andre mennesker, lever innenfor vidt forskjellige livs- og verdisammenhenger i et moderne samfunn: Etter to pop-sangere følger, som nr. 3 på listen, pave Johannes XXIII, så en sportshelt, dernest Albert Schweitzer og de Gaulle, tett fulgt av tre pop-sangere og en fotballspiller. Begrunnelsene kan også forbløffe, som når enkelte, i en tidligere rundspørring, har valgt Winston Churchill, henholdsvis fordi han «tjener en masse penger», eller «kan reise til Rivieraen hvert år», eller «røker store sigarer og drikker en masse whisky». Vi andre vil jo huske den store britten for visse, mer vesentlige bragder!

Rudbeck finner at svarene dennegang tross alt begrunnes med en sikrere sans for ekte verdier og advarer sine lesere mot en altfor billig voksen-fariseisme: De modne mennesker er jo ikke bare produsenter, men også i høy grad avtagere av det underlødige. Og han fester seg ved noen enkle svar som slår en ved sin gode menneskelighet; en ung gutt skriver for eksempel:

(Mitt forbilde er) «en bonde av mitt bekjentskap. Han sitter i gjeld, har en stor barneflokk. Han har tillit til Gud. Til tross for at han allerede har gjeld å avbetale, har han tatt opp et stort lån for å skaffe bolig til en barnerik familie, som i årevis har bodd i et usselt skur. Den familien han har hjulpet betaler ikke husleie, og bonden får også dens elektrisitets- og vannregninger. Han betaler. Han er naiv, en helt, et forbilde».

Og Rudbeck sperrer — som vi selv — øynene opp over disse ordene fra et så ungt menneske som det her er tale om: «Det vesentlige er at en ikke behøver å være overmenneske, «superman», for å være helt. Dèt det gjelder, er å gi uendeligheten plass i alt hva vi foretar oss».

Kan det sies riktigere?

OM FRIHETEN

■ I «Morgenbladet» (21. september) har to venner og forfattere, Åge Rønning og Finn Carling, ført en «Dialog om friheten» som er fengslende lesning. Det er en finstemt, sympatisk og dypt redelig samtale om livssyn, mellom en kristen og en agnostiker. I samtalen løp utvikler Carling tanker som er ham kjære, og som han også nylig, med sterkt personlig engasjement, ga uttrykk for i en rundbordsamtale om kulturen i Det Norske Studentsamfund: Kristentroen fortøner seg i hans øyne som en «falsk trygghet» — han har visst aldri grepet hva troen også rommer av angst og sprang og drama, og hva dens utfordring frigjør i mennesket. Sitt mønster for menneskelig utfoldelse søker han annetsteds:

«Den frihet som et menneske utvikler seg imot i selve livsprosessen, krever, tror jeg (her må jeg, sier han plutselig, være

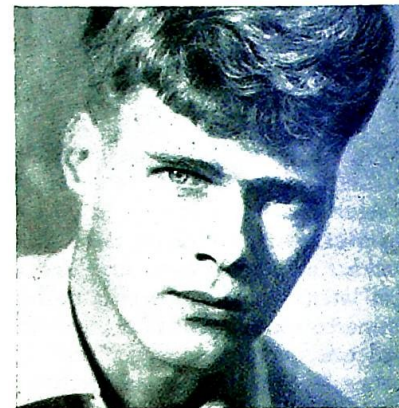
forsiktig) den krever en opplevelsestrygghet i motsetning til den beskyttende trygghet man forlater. Denne opplevelsestrygghet er avhengig av en slags spontan treenighet som består av opplevelse, vurdering og handling. Som menneskefiendtlige ser jeg da de krefter som skader disse tre spontane tingene på ett eller annet punkt.

— Men noen nihilist er jeg ikke, hvis det er det du tror. Det skyldes ikke tro på det gode i mennesket som sådant, men opplevelsen av andre mennesker. (...)

Beskyttelsen av denne spontane treenighet må gjennomføres i det praktiske liv. I vårt samfunn må individet sikres mot overraskende sjokk og en materiell nød som også begrenser handlingsfriheten. Det er opplagt. Spørsmålet er om man ikke nu har lagt for stor vekt på tryggheten i relasjon til friheten. At betydningen av beskyttelse på bekostning av handlingsfrihet er noe overdrivet. Slik at man må finne et annet balansepunkt.

— Hvordan?

— For å finne det må man benytte seg av moderne samfunnsforskning, ikke som en bestemmende, men som en rådgivende faktor. Målet for denne forskning er å komme frem til økonomiske og politiske systemer som gir individene den størst mulige følelse av medansvar og engasjement.»

Finn Carling.

Rønning er visst ikke videre besnært av resonnementet:

«Han er en representant for en ny slags naivisme, skjønt ny? Videnskapen har før også vært et hellig dyr. Vi har før også trodd på den store utviklingen av menneskeheten hen mot Rosmers idealverden.

Det er så man nesten aner hans store hvite flokk av sosio-ologer som skal studere samfunnet, i en slags gigantisk psykoanalyse på Norge. For å rette på det som er vrangt. Hvis han bare kunne få bevilgninger nok til denne videnskap.

Jeg gjør ikke narr, det er ikke noe å gjøre narr av, han er så levende og sterkt opptatt av disse problemene at det skulle gjøre oss andre dagdrivere litt flau i grunnen.»

Og med et sitat fra en annen kristen forfatter som har søkt å situere den ikke-kristne humanist i landskapet, Ørnulf Ranheimsæter, fortsetter han:

«Humanismens dypeste postulat er dette: Der trenges ingen overjordiske himlinger for å fullkommengjøre vår hus. Det er bare fordi vi ikke har erkjent vår egen haves mulighet at vi drømmer om paradiset.

Og problemstillingen blir da denne:

Er menneskets ulykke og dets ondskap og dets tørst bare en tørst som skyldes at vi enda ikke har funnet den flaske livseliksir som hele tiden har ligget gjemt i vår egen kjeller, eller at våre lærere har skremt oss fra å drikke den, da er humanistens håp mulig. Men er menneskets tørst en tørst «før vem naturen inte skapat någon dryck», for å bruke Karin Boyes uttrykk, da er hans håp dømt, og hans drøm en utopi. For en utopi er en drøm hvis realisasjon krever en forandring av virkeligheten.»

Det er en gammel grenseoppgang. Men den er nødvendig, og den kan visst ikke gjøres for ofte.

UNDER TUKT

■ Våre betraktninger i nr. 17 om duskueluen og studentjubileene har vakt en og annen frisk reaksjon hos leserne, både for og imot. Vesentlig for. Men om vi nå trengte mer ammunisjon til kanonaden mot den gravalvorlige feiring av en spesielt akademisk verdighet som mer og mer går spøløst opp i en jevn og litt doven almindannelse, kunne vi ikke ha funnet

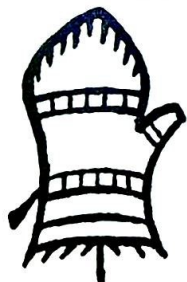
noe bedre enn en kronikk av forlagsdirektør Barthold B. Butenschön («Morgenbladet» 19. september).

Det var vel Gyldendals Harald Grieg som i sin tid skapte uttrykket om forlagsvirksomheten som samtidig «børs og katedral», og faktisk ser vi jo stadig våre forleggere vende seg fra sitt kjøpmannskap til en og annen skarp svovelpreken i katedralen. Cappelens Henrik Groth har allerede — som vi tidligere har nevnt her i spalten — sunget sitt *De profundis* over vår kulturs fremtid. Dreyers Butenschön nøyer seg ikke med profetier, og det er akademikeren han gjør til den skjelvende synder under anklagens pekefinger:

VÅR PRIMSTAV

Våre forfedre hadde sin egen kalender: Primstaven. Den stammer fra Norges katolske tid, da folk holdt regning med tiden etter de kirkelige høytidene. Bestemte merker på primstaven betegner de forskjellige festdagene. I århundrenes løp ble de ikke sjelden forvansket, og folk misforsto betydningen av dem. Tegnet for julenatt var et reivet barn — Kristus i Betlehem. Med tiden ble barnet forvandlet til et drikkehorn! — Vi synes det kan være morsomt å følge primstavens merker et år igjennom, og vi begynner på vintersiden, med

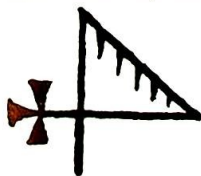
VINTERNATT, 14. oktober. Dagens helgen er St. Calixtus, biskop i Roma og martyr år 222. Merket hans er egentlig en mitra; i århundrenes løp ble den forvandlet til en vott: Vinteren begynner! Det het ellers at ble det godt vær den dagen, ble vinteren bra. Kvinnfolkene skulle skure og vaske melkekjørlene, ellers ble det dårlig med smør fremover.

URSULA OG DE 11 000 JOMFRUER, 21. oktober. Legendene om Ursula var meget populære i middelalderen. Hun skal ha vært datter av en engelsk hertug og dro til Bretagne for å ekte en landsmann. Men skipet kom ut for storm og ble drevet til Rhin-munningen; derfra dro de oppover elven til Köln. Byen ble beleiret av hunnerne, men jomfruene sloss modig til de alle hadde ofret livet for sin jomfrudom. Så ble hunnerne drevet bort av en himmelsk hær. — Skipene gikk nå i opplag for vinteren, og merket er visstnok egentlig et skip på land.

SIMOMESSE, 28. oktober. Også kalt To-apostelmesse: Simon Zeloten og Judas Taddeus. Dagen kalles også «fyribod», varsel om sledeføre. Korntreskingen begynte. Merket er vel egentlig et minne om apostlenes martyrdød, sverd og spyd, men tydes også som en flygil (redskap til bruk ved korntreskingen) eller en slede.

HELGEMESSE, 1. november. Allehelgens fest. Dagen ble innstiftet som høytid i det 7. århundre, til ære for alle de helgener kirken og kalenderen ellers ikke kjente. Tegnet på primstaven er en kirke — de kristne er jo de «levende stener» i Guds kirke. — Helgemessflommen var nå ventet. Kom den ikke, drøyet det med vinteren, og flommen kom først om våren.

«Hos det som skulle være vår åndelige elite er den genuine interesse for boken merkelig fraværende. Det kan ofte være vanskelig å oppdage den krets her i landet for hvem intim kontakt med litteratur, filosofi og samfunnsproblem er et kategorisk imperativ, en uunnværlig kilde i deres hele forhold til tilværelsen. På vår velstands fjellgrunn ser det ut til at humanismens tradisjoner har vanskelig for å finne næring for sine røtter. De forlag som tar på seg den tunge oppgave å utgi de gamle klassikere — jeg tenker ikke her på Ibsen, Bjørnson og Dostojevski, men på europeisk kulturs fedre, de som begynner med Platon og ender med f. eks. Rousseau og Goethe — må spørre hvor den virkelige interesse finnes? Hvor mange kjøper og leser idag *Faust* i god norsk oversettelse, eller *Contrat*

(Forts. neste side)

Blyvinduer Glassmalerier

til kirker og kapeller

G. A. LARSEN

ETABL. 1885

kunst- og bygningsglassmester
Speilfabrikk

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

over til-

- det tennes ikke maken!

Social, selv om utsalgsprisen ligger under en vanlig døgnromans? Jeg vet hva jeg snakker om. I forbindelse med Rousseaus 200 års jubileum hadde f. eks. Lars Roar Langslet en kronikk i Aftenposten om Contrat Social, som han fremstillet som et hovedverk i europeisk litteratur. Aftenposten leses formodentlig av henimot ½ million mennesker. Det førte ikke til én bestilling på boken, som foreligger i norsk oversettelse. Og når det gjelder kunst: hvor mange vil spandere penger på virkelig å studere en bok om Rembrandts kunst, eller Harriet Backers?

Det sjikt i vårt samfunn som her svikter er akademikeren. Tallet av nyutlekkede studenter øker stadig og går nu opp i åtte tusen pr. år. Akademikerne må etterhånden rent tallmessig utgjøre en ganske betydelig sektor av befolkningen. Men vi forleggere merker ikke meget til dem, og det gjør formodentlig heller ikke bibliotekene. Akademikerne — i ordets egentlige forstand — synes ikke å fylle en større kader idag enn for en eller to generasjoner siden.

Forleggerne får mange velmente — mer velmente enn gode — råd av intellektuelle velskodde venner om utgivelse av verdifull litteratur, og vennene føyer da i almindelighet til med varme i stemmen, i den hensikt å dekke også det økonomiske aspekt ved sine anbefalinger, «det er en bok som alle biblioteker må ha». Ennu har jeg til gode å utgi eller se en bok «alle biblioteker må ha». Bibliotekenes forståelse av at de f. eks. bør eie det en kan kalle hovedhjørnestenen i vår kultur og kunst overgår ikke synderlig akademikernes. Jeg har her liten lyst til å laste bibliotekene, noe mer vil jeg bebreide akademikerne, men hovedskylden legger jeg på våre høyere skoler, som mer enn noen annen former mentalitetene overfor de verdier det her gjelder.»

Så populære er vel heller ikke disse strenge ord. Til gjengjeld fastslår de åpenhjertede sannheter som lett forsvinner i festtalene om studentens «hellige» kall. *Frater Candidus.*

UTLANDET

VATIKANET

Pave Paul mottok 15. september i audiens den russiske kirkes befullmektigede for internasjonale forbindelser, metropolit *Nikodim*. Metropolit Nikodim, som nylig ble tildelt denne høye tittel, er bare 34 år gammel. Han ventes imidlertid å etterfølge pateriarken Aleksij som den russiske kirkes øverste leder. Noen detaljer fra audiensen er ikke kjent, men den russiske kirke lar seg fortsatt representere ved konsilet.

ANGLIKANERE I LOURDES

58 anglikanske pilgrim�er besøkte i august Lourdes. Det er ikke første gang

anglikanere gjør pilgrimsferd til Lourdes, men det er første gang de kommer under anførsel av en biskop. Det var biskop Westall av Devonshire som ledet pilgrimsferden. Biskop Théas av Lourdes tok imot gruppen. I en liten hilsmngstale sa biskop Westall at de var kommet for å be for de kristnes enhet.

SUDAN:

FORFØLGELSENE FORTSETTER

Ifølge avisen *East African Standard* skal den sudanesiske regjering ha utstedt en forordning om at kristne misjonærer og ledende kristne sudanese skal kunne arresteres og dømmes til døden i hemmelighet. Dette fremgår av dokumenter som sudanesiske flyktninger har hatt med

over grensen, og som nå er oversendt til den internasjonale juristkommisjon.

Flyktninger fortsetter stadig å komme over grensen til Kongo og Uganda, for å unnsnippe religionsforfølgelsene i Syd-Sudan. I august kom 15 unge piker etter en ukelang marsj til fots. Den sudanesiske regjering fortsetter sin «religiøse forening» av landet med alle midler. 100 katolske og hedenske studenter er blitt jaget fra et institutt som er tatt i bruk som seminar for muhammedanere. Regjeringen innrømmer dessuten at den alt tidligere har svidd av befolkningens hytter som represalier for hjelp til flyktninger, og 500 000 stk. fe er beslaglagt. Dødsstraff rammer dem som på denne måten «skader landets interesser».

TRONDHEIM

Berg & Wigum

ELEKTRISK INSTALLASJONSFORRETNING

Telefon 21483 - Trondheim

BERGEN

Våre bekjente Myhre Heiser leveres over hele landet.

JONAS MYHRE
BERGEN

JONAS MYHRE A/S
OSLO

A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN - OSLO

ARENDAL

ARENDALS FARVEHANDEL

Tlf. 2050

Engros - En detalj

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning

Tlf. 1756 — Arendal — Tlf 1756

OLAV SLAATTIENE

Blomsterforretning. Begravelsesbyrå

Tlf. 1958

Havstad, Arendal

SHELL — ARENDAL

Tlf. kontor 2013

Anleggslf. 1848

KATOLSK STUDENTLAG

Professor J. M. Cameron, som lørdag 12. oktober taler i Studentersamfundet, holder søndag 13. okt. kl. 19.30 foredrag i Katolsk Studentlag. Emne «Unity Among Men». Dialogmesse i St. Dominikus kl. 19.

KRISTIANSAND S.

SIGURD SØRENSEN

Begravelsesbyrå

Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717

Egen likbil for transport

ARENDAL

VOLKSWAGEN

O. M. LUNDE & CO.

Sentralbord: 4040

MOT EN REFORM AV KURIEN

Viktig programtale av pave Paul VI

Det er ikke noen hemmelighet at visse kretser innen kirkens sentraladministrasjon, den romerske kurie, har sett med sterk skepsis på den reformvind som sammenkallingen av Vatikankonsilet har betydd. Nylig kunngjorde imidlertid pave Paul VI at også kurien måtte undergå dyptgripende reformer. Lørdag 21. september mottok han hele sin medarbeiderstab i audiens og la frem sine tanker om dette. Tre hovedpunkter springer umiddelbart i øynene: Kuriens medarbeiderstab skal bli mer internasjonal enn før, og den må åpne seg mer for det økumeniske syn. Dersom konsilet så ønsker, skal det opprettes et slags «senat» av biskoper ved siden av paven, for å bistå ham i Kirkens ledelse.

Paven fremhevet at når pave Johannes nå hadde sammenkalt et konsil, måtte kurien i dette se Guds vilje og slutte fullt og helt opp om dette. Paven må kunne regne med absolutt og øyeblikkelig lydighet hos dem som står til hans tjeneste i forvaltningen av hans embede. Intet var rimeligere enn at en reform av kurien nå kunne være på sin plass. Dens nåværende organisasjon går tilbake til 1500-tallet, med mindre endringer gjennomført tidligere i dette århundre. Selv kjente han kurien innenfra gjennom mange års arbeid i Statssekretariatet og hadde hatt god anledning til å lære dens fordeler og mangler å kjenne. Pave Paul insisterte meget sterkt på at kuriens medlemmer ikke måtte forbauses over den kritikk som ble rettet mot den. Dens oppgave er av en slik natur at den aldri kan fylles godt nok. «De reformer som vil bli innført, vil på den ene side ta hensyn til æverdige og riktige tradisjoner, på den annen side til vår tids behov. Deres eneste mål vil være å fjerne alt som er blitt gammelt, morkent og overflødig i former og normer, og fremheve det som er vitalt og nyttig for en mer effektiv og velegnet arbeidsmåte.»

Paven understreket videre at kuriens eneste oppgave var å tjene verdenskirken. Kurien måtte derfor ikke være redd for en mer internasjonal rekruttering, eller for å bli formet i en mer økumenisk innstilling. Det måtte være regelen for den romerske sentraladministrasjon å rådspørre biskopene og nyttiggjøre seg deres uttalelser, sa paven. «Ja, vi vil si enda mer: Dersom det økumeniske konsil skulle ytre ønske om at Kirkens overhode ved sin side får noen representanter for episkopatet — i første rekke residierende biskoper — som på en bestemt

måte og for bestemte spørsmåls vedkommende skal ta del i ansvaret for Kirkens ledelse — da vil den romerske kurie sikkert ikke motsette seg dette. For også kurien føler jo byrden av sin opphøyede tjeneste, som er av administrativ, rådgivende og utøvende karakter.»

Gjennom disse reformene ville den romerske kurie i enda sterkere grad bli seg sitt kall bevisst, sitt kall til å være et eksempel for hele Kirken som for den profane verden. Hele verden ser hen mot det katolske Roma, mot den romerske papedømme, mot den romerske kurie. «Plikten til å være ekte kristne er her ganske særlig bindende. Vi ville ikke minne dere om denne plikt, dersom Vi ikke minnet Oss selv om den hver eneste dag. Alt i Roma danner skole: både bokstaven og ånden. Hvordan man tenker, hvordan man studerer, hvordan man taler, hvordan man ber, hvordan man elsker; hvert øyeblikk, hvert aspekt av vårt liv har en innflytelse som vil være velsignelsesrikt dersom vi er tro mot Kristi vilje med oss, men som kan virke ødeleggende, dersom man er utro.»

Og derfor, betonet paven, forlangte han av alle sine medarbeidere i den romerske kurie den verdifulle gave deres eksempel ville være: en fullkommen uegennyttighet og selvfornektelse, ekte religiøsitet og fromhet, mottagelse i kjærlighet av alle som kom i noe ærend, og omsorgsfull tjeneste. Den romerske kurie var ikke noe anonymt korps, og fikk ikke lov å være noe arrogant og apatisk byråkrati; nei, det måtte være et ekte, levende fellesskap i tro og kjærlighet, i bønn og handling. Et fellesskap av pавens brødre og sønner, som gjør alt for å tjene sine brødre og sønner i hele Kirken og i hele verden.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.

Kontortid 12—13 hver dag
unntalt lørdag.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30 i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

KATOLSK INFORMASJON

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 - Oslo 1.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institut	
Vor. Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	} Bergen
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Trondheim
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Tønsberg
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	} Hønefoss
St. Mikael's Kirke	
St. Mikael's Prestegård	} Lillestrøm
St. Theresia kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tromsø
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Trondheim
Vår Frue Kirke	
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

Varme- og sanitæranlegg

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

HØYESTERETTSADVOKAT

GEORG LOUS

DRAMMENSVERN. 4 - OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkeninnredning og utstyr

THIIS & CO A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

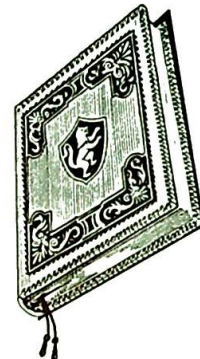
Sentraltbord 41 77 30

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

**Til daglig
nytte
og glede**

Omslag til
TELEFONKATALOGEN
i florentinsk
lærplastikk med
dekorative preg.

Ensfarget kr. 15.—
Flerfarget kr. 18.—

Vi sender også pr.
postoppkrav.

NOBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

WISBECH AKTIESELSKAP

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

ERLING MOE

God fisk

A-S NORSK MEDICINSK
VAREHUS

Oslo

Trondheim

Galligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO